

18. Ainevaldkond Kunstiained

Kunstipädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas. Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitvset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitvise poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunsti- ja tööõpetus ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides klassides. Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass
Käeline tegevus (st kunstiõpetus ja tehnoloogia)	3	3	3	
Muusikaõpetus	2	2	2	2
Kunstiõpetus				1

Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

- 1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on

vaja toetada tõlgendamisoskust;

2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpilooovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argilooovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);

3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatu seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;

5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija enesesusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mitte-kognitiivseid oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö õpilase kogu õppeaja vältel.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguiline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade

käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uuendatud olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabete ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kiiresti muutuv ühiskonnas uuenevaid tehnoloogiaid saab rakendada ka kunstiainetes õppimisel: hankida ja säilitada infot, hinnata selle adekvaatsust; osaleda digitaalses sisuloomes (tekstide, piltide, multimeediumide loomisel), seda ainetes õpetuslike ja kasvatuslike eesmärkide saavutamisel kasutada; teha koostööd erinevates digikeskkondades; olles teadlik nendes peituvatest ohtudest.

Kunstiainetes lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms). Kunstivaldkonna õppeainetes toetatakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse

neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid.

Keskond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutatavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguilist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja

kunstiüritustel.

Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaiks õppijaiks ning loovaiks ja kriitiliselt mõtlevaiks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest. Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava üldpädevustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 6) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 7) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, virtuaalkeskkond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 8) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingu tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

Hindamise alused

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupärase ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima.

Hindamisel väärtustatakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse

kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardumine.

Õpetaja teavitab õpilasi hindamise põhimõtetest, ajast ja vormist. Õpitulemusi hinnatakse hinnete ja hinnangutega.

Hindamise kriteeriumid ja hindamise korraldus on täpsustatud kooli õppekavas.

Füüsiline õpikeskkond

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja:

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

Muusika õpetamiseks on vaja:

- 1) muusikategevusteks (sh rühmatööks ja liikumiseks) sobivat teisaldatava mööbliga piisavalt ventileeritavat ruumi;
- 2) mitmesuguseid vahendeid: klaver, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel;
- 3) musitseerimiseks vajalikke pille: Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid või väikekandled, akustilised kitarrid, ukuleled vm;
- 4) tehnovahendeid kontakt- ja digiõppe korraldamiseks: fono- ja videoteek, salvestatud muusika esitamise vahendid (muusikakeskus, arvuti + kõlarid); muusika õppimiseks ja loomiseks sobivad rakendused.

Kunst

Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igapäevale. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Õppeaine lähtealused on: 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud

reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;

2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;

3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvast mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloominguga, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);

4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguiline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega.

Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgset käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

- 1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
- 2) plaanimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi plaanimine, koostamine, leiutamine);
- 3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
- 4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Osaoskuste õpitulemused

I kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboteid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline kül, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;
- 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid);
- 3) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
- 5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
- 6) teab, kes on autor;
- 7) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju.

Plaanimine ja ideede arendamine; loomine

Õpilane:

- 1) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid;
- 2) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

- 1) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle...);
- 2) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?

II kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, kaarte, infograafikat; õpikute illustratsioone, (multi)filmide ja arvutimängude pildilist külge, reklaami linnaruumis ja meedias, riietust, kaupluste vaateaknaid, internetikeskkondi, ehitatud keskkondi, esemelist tänapäeva ja pärimuskultuuri);
- 2) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke;
- 3) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info;
- 4) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust;
- 5) märkab, kirjeldab ning mõtestab nüüdisaegsete ja ajalooliste tarbeesemete ning hoonete erinevusi;
- 6) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;
- 7) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava.

Plaanimine ja ideede arendamine

Õpilane:

- 1) lahendab õpetaja esitatud probleemi, läbides kõiki disainiprotsessi etappe ning toetudes õpetaja juhendamisele ja etteantud materjalidele;
- 2) kavandab enda idee või teose; teab, et kavand on üldistatud, ülevaatlik ja visandlik.

Loomine

Õpilane:

- 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;

2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja tövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.

Refleksioon, analüüs ja kriitika

Õpilane:

- 1) analüüsib loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle isiklikult positsioonilt, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt;
- 2) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid;
- 3) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikke jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja tövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

II kooliaste

4. klassi lõpetaja:

- 1) uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
- 2) arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
- 3) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 4) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 5) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
- 6) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
- 7) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrüpile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Kunstiõpetuse ainekava 1. klassile

1. klassi õpilane:

- 1) töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemise viise;
- 2) kasutab erinevaid tövõtteid ja tehnikaid maalimisel, joonistamisel ja trükkimisel;
- 3) hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
- 4) leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
- 5) hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

Teema	Õpitulemused	Õppetegevus ja sisu
<i>Kavandamine</i>	Õpilane: <ul style="list-style-type: none">• kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;	Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain minevikus ja tänapäeval.

	<ul style="list-style-type: none"> • kavandab lihtsamaid esemeid/ tooteid; • märkab esemetel rahvuslikke elemente. 	Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Idee esitlemine. Lihtsate esemete ja keskkonna kavandamine.
<i>Kujutamise- ja vormiõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • kujutab esemeid/olendeid; • kasutab šablooni abivahendina, eristab kurba ja rõõmsat nägu; • eristab näidistelt nelja aastaega ja suudab neid oma töös kujutada. 	Objekti kujutamine šabloonil või orientiiride abil (vaatlus- ja võrdlemisoscuse, koordineerimise arendamine). Portree ja miimika (oma pere ja sõprade kujutamine, erinevate emotsioonide väljendamine töös).
<i>Värvus-, kompositsiooni ja perspektiiviõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära ja nimetab õpitud värvi; • helestab värve; • tõmbab jooni pintsli ja pliiatsiga vasakult paremale ja ülevalt alla; • kujundab mustrit orientiiride abil. 	Põhivärvid ja nende segamisel saadud II astme värvid. Värvide helestamine ja tumestamine (loodus- ja pildivaatlused, lähiümbruse värvitoonide leidmine ja nimetamine). Rütm ja liikumine (erinevate mustrite kujundamine).
<i>Disain ja kirjaõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskujuga ja näidise järgi; • moodustab tähtedest mustreid orientiiride abil; • leiab õpetaja suunamisel tekstile vastava kujunduse. 	Ruumikujundus (klassi kaunistamine tähtpäevadeks, koostööoskuste arendamine). Kunstnik ja kujunduskunst (raamatuillustratsioonide, kunstitööde vaatlus ja analüüs). Kirjakunst (tähe mustrid ja täht kui mustri element).
<i>Tehnikad ja materjalid</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb erinevaid materjale ja värvi (pehme, kõva, hele, tume) ja nimetab nende nähtavaid ja kombitavaid omadusi; • õpetaja suunamisel eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne); • võrdleb materjalide üldisi omadusi; • oskab materjale ühendada ja kasutada. 	Maal (maalimine kattevärvidega individuaalsete ja ühistööna). Graafika (templitrükk, materjalitrükk ja trükkimine näidise järgi).
<i>Töötamine</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit; • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda; 	Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine. Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele. Töökoha korrastamine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.

	<ul style="list-style-type: none"> • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust; • arvestab ühiselt töötades kaaslastega; • arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle; • tutvustab ja hindab oma tööd. 	Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine.
<i>Tööviisid</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid; • käsitleb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult. 	Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (kaunistamine, värvimine, viimistlemine). Sagedasemad töövahendid, nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.

Kunstiõpetuse ainekava 2. klassile

2. klassi õpilane:

- 1) tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu;
- 5) oskab kasutada lihtsamat töö juhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
- 6) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 7) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- 8) arvestab ühiselt töötades kaaslastega ja järgib viisakusreegleid.

Teema	Õpitulemused	Õppetegevus ja sisu
<i>Vestlused kunstist</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb (nimetab) kasutatavaid töövahendeid ja materjale; • valmistab ette ja korrastab õpetaja suunamisel oma töökoha; • õpetaja suunamisel oskab jäljendada mõnda tuttavat looma hääle või kehakeele kaudu ning osaleda süžee mängudes rühmas. 	Kunsti töövahendid ja nende korrashoid (pintslite jt vahendite õige hoidmine, kasutamine ja puhastamine, turvalisus). Kunstide seosed (maalikunst, teatrikunst jne ning süžee mäng rühmas).
<i>Kujutamise- ja vormiõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb 2-3 tajutava tunnuse alusel (värvus, kuju, suurus) näidiseid ja valminud kujutisi; • kujutab kõrvuti asetsevaid sarnaseid figuure; • eristab kurba ja rõõmsat nägu ning oskab neid emotsioone töös edastada; • kujutab tuttavat keskkonda sellele omaste objektide kaudu. 	Objekti kujutamine šabloonil või orientiiride abil (vaatlus- ja võrdlemis- ja koordineerimis- ja arendamine). Portree ja miimika (oma pere ja sõprade kujutamine, erinevate emotsioonide väljendamine töös). Keskkond ja selle kujutamine (looduskeskkond ja aastaajad, linnaruum, kodukoht jne).
<i>Värvus-, kompositsiooni ja perspektiiviõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava; • segab põhivärvide II astme värve näidise järgi; kujundab mustri orientiiride abil; 	Põhivärvid ja nende segamisel saadud II astme värvid. Värvide helestamine ja tumestamine (loodus- ja pildivaatlused, lähiümbruse värvitoonide leidmine ja nimetamine).

	<ul style="list-style-type: none"> • leiab lähiümbruses erineva heledusastmega värvitoone ja nimetab neid; • kujundab mustrit erinevates tehnikates eeskuju ja näidiste järgi. 	Rütm ja liikumine (erinevate mustrite kujundamine).
<i>Disain ja kirjaõpetus</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses, eeskuju, näidise ja omandatud oskuste piires suulise korralduse järgi; • kujundab piiratud pinnale mustrit; • kujundab teemakohast õnnitluskaarti/kutset. 	<p>Ruumikujundus (klassi kaunistamine tähtpäevadeks, koostööoskuste arendamine).</p> <p>Kunstnik ja kujunduskunst (raamatuillustratsioonide, kunstitööde vaatlus ja analüüs).</p> <p>Kirjakunst (tähe mustrid ja täht kui mustri element).</p>
<i>Tehnikad ja materjalid</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • võrdleb erinevaid materjale ja värvusi (pehme, kõva, hele, tume) ja nimetab nende nähtavaid ja kombitavaid omadusi õpitu piires; • osaleb ühistöös teisi arvestades. 	<p>Maal (maalimine kattevärvidega individuaalsete ja ühistööna);</p> <p>Graafika (templitrükk, materjalitrükk ja trükkimine näidise järgi).</p> <p>Materjalide saamislugu omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine. Ideede leidmine materjalide korduvkasutuseks.</p>
<i>Töötamine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit; • julgeb oma idee teostamiseks ise võimalusi valida ja mõelda; • oskab selgitada töökoha korrashoiu vajalikkust oma töö tulemusele; • toob näiteid õpetusega seotud igapäevaelust; • arvestab ühiselt töötades kaaslastega; • tutvustab ja hindab oma tööd. 	<p>Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine.</p> <p>Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p> <p>Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine.</p> <p>Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.</p>
<i>Tööviisid</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab materjale säästlikult; • valib erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid; • käsitleb kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult. 	<p>Materjalide lihtsamad töötlemise viisid (kaunistamine, värvimine, viimistlemine).</p> <p>Sagedasemad töövahendid, nende õige, otstarbekas ja ohutu kasutamine, töövahendite hooldamine.</p>

Kunstiõpetuse ainekava 3. klassile

3. klassi õpilane:

- 1) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunsti tehnikaid ja töövõtteid, valib materjalide käsitlemiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid;
- 2) eristab ja võrdleb erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne);

- 3) oskab materjale ühendada ja kasutada;
- 4) modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid;
- 5) märkab esemetel rahvuslikke elemente;
- 6) kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid;
- 7) kasutab materjale säästlikult;
- 8) käsitseb enam kasutatavamaid töövahendeid õigesti ning ohutult;
- 9) töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit;
- 10) toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust;
- 11) hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses;
- 12) teab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest;
- 13) arvestab ühiselt töötades kaaslastega ja järgib viisakusreegleid.

Teema	Õpitulemused	Õppetegevus ja sisu
<i>Vestlused kunstist</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes; • oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte; • arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle. 	Erinevad kunstistiilid, voolud. Kunstnike elulugude ja loominguga tutvumine. Ümbritseva keskkonna (kool, kodu, kodukoht) kujundamine. Raamatute kujundused. Kodukoha kunstnikud ning loodusvaated. Tutvumine erinevate kunstiraamatute ning interneti materjalidega, näituste külastamine.
<i>Kujutamise- ja vormiõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid; • oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned; • uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid. 	Inimese kujutamine. Täisfiguur eest- ja külgsuunas liikumises. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad), eluta looduse (kivid, vesi) ning tehisllooduse (sõidukid, ehitised) osade kujutamine joone ja silueti abil.
<i>Värvus-, kompositsiooni ja perspektiiviõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab oma töödes mitmekesisemaid kunsti tehnikaid ja töövõtteid; • esitab oma ideede erinevaid lahendusi. 	Kuue värvi ring: põhivärvid- (kollane, punane, sinine) ning nende segamisel saadud – (oranž, roheline ja violetne) värvid. Helestamine ja tumestamine, külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvide kaudu. Pildi kujutava suuruse ja paberi formaadi erinevad suhted. Pea- ja kõrval elemendid, taust, üksikosade tasakaal pildil. Suuruse vähenemine kauguses.
<i>Disain ja kirjaõpetus</i>		Rütmi- ja kirjajarjutused, rahvusmustrid. Tööd joonlaua ja sirkliga.
<i>Tehnikad ja materjalid</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt; 	Maal, disain- ja kirjaõpetus- enamasti guaššvärvid, mis võimaldavad erinevate värvide segamist ning mitmekihilist maalimist, värvi- ja viltpliatsid.

	<ul style="list-style-type: none"> tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid. 	<p>Graafika-värvi- ja viltpliiatsid, harilik; punkti ja joone kasutamine - joonlaud, sirkel.</p> <p>Trükk-taimed, papp vm.</p> <p>Töötamine iseseisvalt ja rühmas.</p> <p>Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas kasutamine.</p>
<i>Kavandamine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> märkab esemetel rahvuslikke elemente; julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant; kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid; kujundab lihtsamaid esemeid. 	<p>Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval.</p> <p>Rahvuslikud mustrid ja motiivid.</p> <p>Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine.</p> <p>Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine.</p> <p>Idee esitlemine.</p>
<i>Töötamine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> töötab õpetaja suulise juhendamise järgi ning kasutab abivahendina lihtsat tööjuhendit; kasutab tööks vajalikke vahendeid ohutult ning hoiab oma töökoha korras; arvestab ühiselt töötades kaaslastega ja järgib viisakusreegleid; kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid. 	<p>Töötamine suulise juhendamise järgi. Tutvumine kirjaliku tööjuhendiga, sellest arusaamine.</p> <p>Oma idee teostamine, toetudes õpitud oskustele ja iseseisvatele katsetustele.</p> <p>Töökoha korras hoidmine, selle mõju töö tulemusele ja ohutusele.</p> <p>Rühmatöös ülesannete täitmine, ühiselt ideede genereerimine, üksteise arvamuste arvestamine ja kaaslaste abistamine.</p> <p>Töö tulemuse uudsuse, kasutamise ja esteetilisuse hindamine.</p>
<i>Tööviisid</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> esitab oma ideede erinevaid lahendusi; julgeb oma ideed teostades pakkuda välja erinevaid võimalusi ja valida nende seast tööks sobivaim variant; kirjeldab, esitleb ning hindab oma ideid; rakendab oma töödes mitmekesiseid kunsti tehnikaid ja töövõtteid; kujundab lihtsamaid esemeid. 	<p>Töötlemisviisi valik olenevalt ideest ja materjalist.</p>

Kunstiõpetuse ainekava 4. klassile

4. klassi õpilane:

- kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes;
- leiab vormi ja funktsiooni seoseid (kus milliseid kirjatüüpe kasutatakse);
- mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust;
- mõistab muinsuskaitse ja muuseumite vajalikkust;
- kujutab natuurist;
- leiab infot erinevatest allikatest;

- uurib, analüüsib ja võrdleb eri ajastute teoseid, märkab erinevaid vorme;
- mõistab pooside „keelt“ skulptuuris;
- eksperimenteerib kujutamise reeglitega (nt pimedus);
- väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid;
- on tutvunud näo proportsiooniga;
- loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid;
- kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi;
- kasutab ruumilisuse edastamise võtmeid;
- uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade;
- kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis;
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
- oskab põhivärve segada;
- oskab osaleda koostöös ja aruteludes ühise tulemuse nimel;
- mõistab kinkimise mõtet;
- stiliseerib piltkujutisi;
- mõistab, kuidas kollektsioonist saab teos;
- planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.

Teema	Õpitulemused	Õppetegevus ja sisu
<i>Vestlused kunstist</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas. 	Kunstiteoste analüüs, kunstiürituste külastamine, nähtu põhjal arutelu. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, kultuuride eripärad. Värvide roll suurteostes. Rahvakunstikandidid, vöökirjad.
<i>Kujutamise- ja vormiõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • hindab mõõtmise ja võrdlemise abil objektide ning objekti elementide vahelisi suurussuhteid; • kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte arvestades nende kuju, suurus suhteid ja paiknemist üksteise suhtes; • arvestab täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve keha pikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta sellel; • kujutab inimest erinevas asendis ja tegevuses. 	Ümbruse kujutamine- erinevate objektide kujutamine: erinevad majad linnas ja maal. Pildiruum- ruumilisuse edastamine (esemete suurussuhted). Kompositsioon- tasakaal, domineeriv osa pildil, koloriit, liikuvus. Inimene tegevuses, nägu, meeleolu, liikumise kujutamine. Geomeetria.
<i>Värvioõpetus</i>	<u>Õpilane:</u> <ul style="list-style-type: none"> • segab ja saab maalimisel erinevaid toone; • saab kolmanda astme värvid esimese ja teise astme värvide segamise teel; • eristab sooja ja külma koloriiti. 	Ühe värvi erinevad toonid (nt kollakas-, sinakas- ja pruunikasroheline). Kolmanda astme värvide saamine esimese ja teise astme värvide segamise teel. Piiratud arvu värvidega maalimine (ka monokroomselt). Koloriit (soe ja külm).
<i>Disaini kirjaõpetus</i>	<u>Õpilane:</u>	Märkid- liiklusemärgid ja nendest tulenevalt uute märkide kujundamine. (Nime) Tähtede kujundamine.

	<ul style="list-style-type: none"> • kujundab oma lähemat ümbrust (stend, klassiruum, oma tuba, mänguväljak jne) lähtudes otstarbest; • analüüsib trükise kujunduse osi (kaanekujundus, kirjastiil, initsiaal, vinjett jne) ja terviklahendust. 	<p>Foto, digitaalgraafika ja video kasutamine lähiümbruse uurimisel (võimalusel).</p> <p>Ilmastikunähtuste jäädvustamine.</p> <p>Trükiste, filmide, koomiksiste, arvutimängude, reklaamide pildikeele ja kujundamise uurimine ja võrdlemine.</p>
<i>Tehnikad ja materjalid</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • loob erinevaid tekstuure ja faktuure; • kasutab tehnilisi abivahendeid (joonlaud, sirkel) vastavalt vajadusele ja võimalustele. 	<p>Maalimine kattevärvide ja akvarellidega; tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega; kollaaž värvipaberist ja/või makulatuurist.</p> <p>Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga.</p> <p>Graafikatehnikad: kõrgtrükk (nt papi-, materjali-, linooltrükk) ja lametrükk (mono- ja diatüüpia).</p>

Muusika

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuse kaudu avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
- 6) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise

oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust. Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist).

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana.

Õppetegevused I kooliastmes:

- 1) ühehäälnelaulmine ja osalemine mudilaskooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 4) muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;
- 5) esinemisjulguse ja –oskuse arendamine;
- 6) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 7) õppekäigud - kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

3.klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning mudilaskooris;
- 3) mõistab laulupeo tähendust;
- 4) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 5) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 6) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeolelust;
- 7) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 8) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 9) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 10) väärtustab enese ja teiste loomingut.

I kooliastmes on kesksel kohal laulmine ja pillimäng.

Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatel. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine mudilaskoori tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus.

Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtted. Pillimängu kasutatakse valdavalt laulude kaasmänguna.

Olulisel kohal on **muusikaline liikumine** - laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st **omaloomingu** kaudu.

Muusika **kuulamisega** õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeoleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Õpilaste **esinemisoskust** arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koor, solistid, ansambel, instrumendiõpe jm.). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamisoskust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontserditel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Muusika ainekava 1. klassile

Teema	Õpitulemused	Õppetegevused ja sisu
<i>Laulmine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • laulab peast laule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Lapsed tuppa“, „Kevadel“; • mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes., laulab meloodiat käemärkide (SO, MI, RA), astmetrepi ja noodipildi järgi. 	<p>Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris õpetaja valikul.</p> <p>Õige kehahoiaku, hingamise ja diktsiooni kujundamine. Hingamisharjutused.</p> <p>Tutvumine muusikale iseloomuliku väljendusviisidega. Dünaamika põhimõisted: vaikselt, valjult.</p> <p>Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine;</p> <p>Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete SO, MI, RA) kasutamine;</p> <p>Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.</p>
<i>Pillimäng</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato`des; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeoleolu. 	<p>Orffi pedagoogika: kaasmängud, ostinatod, meloodilis-rütmilised improvisatsioonid; rütmimängud.</p> <p>Pillimängus muusika sisu ja meeoleolu erinevad väljendamise võimalused: käte ning jalgadega rütmi kaasa löömine.</p>
<i>Muusikaline liikumine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ning väljendab muusika sisu, meeoleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib õpitud eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Muusikalise liikumise rakendamine muusikapala väljendamiseks.</p> <p>Tutvumine eesti laulu- ja ringmängudega.</p> <p>Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.</p>
<i>Omalooming</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel; 	<p>Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides.</p> <p>Liisusalmide loomine.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu; • kasutab loovliikumist meeleolu väljendamiseks. 	<p>Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja või plaatpillidel.</p> <p>Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistest tegevustes.</p> <p>Muusikapala järgi pildi joonistamine.</p> <p>Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Muusika kuulamine ja muusikalugu</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo); • eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat ning marssi; • on tutvunud eesti rahvalauluga; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • väljendab muusika meeleolu ja karakterit kunstiliste vahenditega; • tutvub heliloomingu autoritega. 	<p>Muusikapalade kuulamine (laulu ja pillimuusika, eesti rahvalaulud, erineva karakteriga ja meeleoluga muusikapalad).</p> <p>Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Kuulatud muusika kirjeldamine vabas vormis.</p> <p>Muusikapala järgi pildi joonistamine.</p>
<i>Muusikaline kirjaoskus</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; • mõistab 2-osalise taktimõõdu tähendust ja arvestab seda musitseerides; • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides. • Mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: rahvalaul, rahvapill, rahvatants; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: salm, refrään, kaanon, rütm, meloodia. 	<p>Rütm muusikas, rütmide kuulamine, plaksutamine, kasutamine erinevates ülesannetes (rütmid TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja 1-löögiline paus).</p> <p>2-osalise taktimõõdu kasutamine musitseerimisel.</p> <p>Astmemudelite laulmine erinevates kõrguspositsioonides: astmetel SO, MI, RA, (JO) põhinevad mudelid.</p> <p>Mõistete takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars õppimine ja kasutamine harjutustes (töövihik).</p> <p>Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes.</p>

Muusika ainekava 2. klassile

Teema	Õpitulemused	Õppetegevused ja sisu
<i>Laulmine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab laulda loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; 	<p>Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris õpetaja valikul.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • oskab laulda eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); • laulab meloodiat käemärkide (SO, MI, RA, JO, LE), astmetrepi ja noodipildi järgi. 	<p>Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine.</p> <p>Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete SO, MI, RA, LE, JO, alumine RA ja alumine SO) kasutamine.</p> <p>Muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel. Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Pillimäng</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu; • on omandanud plokkflöödi/ väikekandle esimesed mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • seoses pillimängu õppimisega on õppinud tundma viiulivõtit, tähtnimetusi ja nende asukohta noodijoonestikul. 	<p>Pillimängu rakendamine kaasmängudes, mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine. Esimeste mänguvõtete omandamine plokkflöödil/ väikekandlel ja lihtsate palade ja saadete mängimine.</p>
<i>Muusikaline liikumine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib õpitud eesti laulu- ja ringmänge. 	<p>Muusikalise liikumise rakendamine muusikapala väljendamiseks.</p> <p>Tutvumine eesti laulu- ja ringmängudega. Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Omalooming</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsside, laulusõnu jne; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keharütmi- ja plaatpillidel. 	<p>Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides.</p> <p>Liisusalmide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine.</p> <p>Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel.</p> <p>Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistest tegevustes. Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Muusika kuulamine ja muusikalugu</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; 	<p>Muusikapalade kuulamine (laulu- ja pillimuusika, eesti rahvalaulud ja rahvapillilood, marss, valss, polka, erinevad karakterpalad).</p> <p>Muusika meeleolu visualiseerimine. Tutvumine autoritega.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat, marssi, valssi ja polkat; on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; seostab muusikapala selle autoriga. 	
<i>Muusikaline kirjaoskus</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja 1-löögiline paus).; mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; mõistab JO võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana. b) koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul (regilaul), rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, rütmipill, helilooja, sõnade autor (luuletaja). c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte. e) laulurepertuaari omandades tutvutakse märkidega latern, segno, volt, fermaat. 	<p>Rütm muusikas, rütmide kuulamine, plaksutamine, kasutamine erinevates ülesannetes (TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja 1-löögiline paus).</p> <p>Mõistetete <i>takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, kordusmärk</i> õppimine ja kasutamine harjutustes (töövihik).</p> <p>Astmete SO, MI, RA, LE, JO, alumine SO ja RA õppimine ja kõlamudelite kasutamine. JO-võtme kasutamine.</p> <p>Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes.</p>

Muusika ainekava 3. klassile

Teema	Õpitulemused	Õppetegevused ja sisu
<i>Laulmine</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> oskab laulda loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 	<p>Laulmine loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris õpetaja valikul;</p> <p>Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning peast oma kooliastme ühislaulude laulmine.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> oskab laulda eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; teab ja oskab paari eesti rahvalaulu ja regilaulu seostades neid kalendritähtpäevadega; laulab peast kooliastme ühislause: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F:Pacius), „Süda tuksub“, „Teele, teele kurekesed“, „Kevadpidu“; laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid). 	<p>Meloodia laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning relatiivsete helikõrguste (astmete kasutamine).</p> <p>Muusikaliste teadmiste kasutamine laulmisel.</p> <p>Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Pillimäng</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato’des, ning iseseisvates palades; väljendab pillimängus muusika sisu ja meeoleolu; on omandanud plokkflöödi/väikekandle esimesed mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; seoses pillimängu õppimisega on õppinud tundma viiulivõtit, tähtnimetusi ja nende asukohta noodijoonestikul. 	<p>Pillimängu rakendamine kaasmängudes, mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p> <p>Plokkflöödi/väikekandle mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine.</p>
<i>Omalooming</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsside, laulusõnu jne; kasutab loovliikumist muusika meeoleolu väljendamiseks; loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keharütmi-ja plaatpillidel. 	<p>Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides.</p> <p>Liisusalvide, regivärsside ja lihtsate laulutekstide loomine.</p> <p>Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel.</p> <p>Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistest tegevustes.</p> <p>Esinemisjulguse ja –oskuse arendamine.</p>
<i>Muusika kuulamine ja muusikalugu</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); oskab kirjeldada ning iseloomustada kuulatava muusikapala meeoleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat; on kuulanud erinevaid vokaal- ja instrumentaalmuusika esitajaid; 	<p>Muusikapalade kuulamine (vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, valss, marss, polka, erinevad karakterpalad, eesti rahvalaulud, rahvapillilood).</p> <p>Muusika meeoleolu visualiseerimine.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega; seostab muusikapala selle autoriga. 	
<p><i>Muusikaline kirjaoskus ja oskussõnad</i></p>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TAI-RI, TIRI-TIRI, 1- ja 2-löögiline paus; mõistab 2-ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; mõistab JO võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; tajub ja on õppinud laulma astmemudeleid ning on võimeline neid laulma erinevates kõrguspositsioonides; on õppinud lauldes tundma JO ja RA astmerida; mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas; <ul style="list-style-type: none"> a) meetrum, takt, taktijoon, kordusmärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana; b) koorijuht, koor, orkester, eeslaulja, rahvalaul, regilaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, vokaal- ja instrumentaalmuusika, vokaalsolist, instrumentaalsolist, duett, duo, vokaalansambel, instrumentaalansambel, rütmipill, helilooja, sõnade autor (luuletaja); c) muusikapala, salm, refrään, kaanon, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng; d) rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte. e) laulurepertuaari omandades tutvutakse märkidega latern, segno, volt, fermaat. 	<p>Rütm muusikas, rütmide kuulamine, plaksutamine, kasutamine erinevates ülesannetes.</p> <p>Mõistete takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, kordusmärk, kordamine ja kasutamine harjutustes (töövihik).</p> <p>JO ja RA astmeridadega tutvumine ja kasutamine.</p> <p>Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes.</p>

Õppetegevused II kooliastmes:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel, kaanon;
- 2) ühe- või kahehäälselt laulmine mudilaskooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud.

II kooliastme õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng.

Klassitunnis **lauldakse** a cappella ja saatega ühe- või kahehäälselt. Süvendatakse **pillimänguoskusi** erinevates pillikoosseisudes ning omandatakse või tuletatakse meelde kuuekeelse väikekandle või plokkflöödi lihtsamad mänguvõtted. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti **rahvatantsudel**. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise **omaloomingu** kaudu. Muusikat **kuulates** arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika **oskussõnade** kasutamine muusikapalasisid analüüsisid ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o **muusikalist kirjaoskust**, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (mudilaskoor, solistid, erinevad pillikoosseisud jm.). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ja eripära.

4.klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab kooli mudilaskooris; mõistab laulupeo tähtsust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasti;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat;
- 8) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat.

Muusika ainekava 4. klassile

Teema	Õppeaine sisu ja põhimõisted	Taotletavad õpitulemused
Laulmine	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• laulab oma hääle eripära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt. On teadlik häälehoiu vajadusest;• laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;	<p>Laulmine klassis oma hääle eripära arvestades ühe- või kahehäälselt (kaanonid ning eesti ja teiste rahvaste laulud) a cappella ja saatega.</p> <p>Teadlikkus hingamisel ja dünaamika kasutamine laulmisel.</p> <p>Meloodiate laulmine relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul erinevates</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g-g2; • laulab peast kooliastme ühislaulu: „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm“ (F. Pacius), „Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Püha öö“ (F. Gruber). 	<p>kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA1, SO1, JO, LE, NA, DI).</p> <p>Eesti rahvalaulude (sh regilaulude) laulmine ning oma kooliastme ühislaulude laulmine.</p> <p>Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.</p>
<i>Pillimäng</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinatodes; • rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. 	<p>Pillimängu rakendamine kaasmängudes; mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel.</p> <p>Plokkflöödi/ väikekandle mänguvõtete täiendamine, lihtsate flöödipalade ja kaasmängude mängimine.</p> <p>Absoluutse süsteemi kasutamine pillimängus.</p> <p>Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.</p> <p>Flöödipala klaveri ja/või mõne muu pilli saatel.</p>
<i>Omalooming</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne; • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keharütmi- ja plaatpillidel. 	<p>Enese ja teiste loomingu väärtustamine muusika tundides.</p> <p>Liisusalvide, regivärside ja lihtsate laulutekstide loomine.</p> <p>Kaasmängude loomine keha-, rütmi- ja/või plaatpillidel.</p> <p>Õpitud muusikaliste teadmiste kasutamine omaloomingulistes tegevustes.</p> <p>Esinemisjulguse ja -oskuse arendamine.</p>
<i>Muusika kuulamine ja muusikalugu</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • erinevates muusikapalades muusika väljendusvahendite kuulamine ja eristamine: meloodia, rütm, tempo; • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; • kuulab ja eristab instrumentaalmuusikat, pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat (rahvalaulu); • teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. 	<p>Muusikapalade kuulamine (vokaalmuusika, instrumentaalmuusika, valss, marss, polka, erinevad karakterpalad, eesti rahvalaulud, rahvapillilood).</p> <p>Erinevate pillirühmade eristamine: klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid.</p> <p>Muusika meeleolu visualiseerimine.</p> <p>Autorluse mõistega tutvumine.</p> <p>Muusikanäidete leidmine internetist ja nende korrektne kasutamine.</p>
<i>Muusikaline kirjaoskus</i>	<p><u>Õpilane:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TI-TIRI, TIRI-TI, TA-I-TI, TA-A-A-A, täispaus; 	<p>Mõistete takt, taktijoon, lõpujoon, kordusmärk, kordamine ja kasutamine harjutustes (töövihik).</p> <p>JO ja RA astmeridadega tutvumine ja kasutamine .</p> <p>Oskussõnade kasutamine kõigis muusikalistes tegevustes.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • mõistab 2-, 3-, ja 4-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; • Mõistab JO- võtme tähendust ning oskab seda kasutada noodijoonestikul kirjalikes ülesannetes; • on õppinud lauldes tundma JO ja RA astmerida, ning suudab neid ka noodijoonestikul üles tähendada, lähtuvalt JO- võtmest; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: vokaalmuusika, soololaul, koorilaul; tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon; pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid), eesti rahvapillid. 	<p>Noodijoonel orienteerumine lähtuvalt JO- võtmest.</p>
---	--